

Historielagsnytt

Snekkerømia som skal kopieres
på Folkemuseet - Se midtstiden

Husk Vestskogdagen - Se siste side

Skoger og Konnerud
Historielag

Gjemte skatter – gjenfunnede klenodier

Hei! Nå begynner det å røre på seg i prosjekt Konnerudkollen Turisthotell. Før påske postet arbeidsgruppa i historielaget en sak om prosjektet på flere Facebook-sider, med en etterlysning av oversøster Kari Rasmussen som sørget for at alle kom seg velberget ut under den dramatiske brannen i 1967. Drammens Tidende laget så en sak om prosjektet, brannen og etterlysningen på nettsiden sin. Det blir spennende om det blir noen respons på dette.

Uansett, så er det et arbeidskrevende og spennende prosjekt som arbeidsgruppen har satt i gang. Tenk om de kunne komme over noe som ikke har vært opplyst eller skrevet om tidligere. Har du som leser noe om denne saken i dine gjemmer, så ta kontakt!!

En skatt som har dukket opp, er «Fløyta». Den var Skoger ungdomslags «avis» gjennom alle år, men plutselig var den borte. Nå er en utgave av «Fløyta» funnet, og du får i dette nummeret historien om den. Jeg kjenner jeg «gruegleder» meg, mener å huske at vi ble omtalt humoristisk, men utleverende etter forskjellige eskapader i unge år!

En verdifull gjenstand, en skatt i form av en øks, kom også frem i lyset her for en stund siden. Da hadde Nils Borge besøk av representanter fra Folkemuseet på Bygdøy. De bygger en smie der ute etter modell av den på Vestre Borge. Nils tipset representantene om en øks på vårt eget bygdemuseum og hva skjedde? De hadde aldri sett maken og ønsket å lage en kopi. Så nå har øksa vår vært på tur og er vel tilbake. Det er mange skatter på Bygdesamlingen, og på siste årsmøte ble vi i styret og andre interesserte oppfordret til å skape litt ble oppmerksomhet om samlingen. Har du et innspill eller en idé, kom gjerne med den! Styret hadde dette som sak på sitt møte i april.

April, ja! «Jeg velger meg april,» skrev Bjørnson. Jeg skjønner ham så godt! Vin-

Skoger Ungdomslag har en lang og mangslungen historie, litt om den kan du lese i saken om «Fløyta» i denne utgaven. Her er ungdomslaget på tur til Vestfold ungdomsfylking i Borre i 1934. Bilen tilhører Olaf Pedersen (Persan). Fra v.: Steen, John Johnsen, Aslaug Unelsrød (gift med John Johnsen), Gudrun Husum, Ukjent, Thorleif Unelsrød, Ukjent, Gerd Nina Huseby (gift Boman), Ester Husum, Ukjent, gårdsgutt på Skjeldrum (navn ukjent), Inger Johanne Hodt (f. Kristiansen), Ester Lunde Berntsen (f. Amundsen), Rolf Pettersvold, Gunhild Sandland, (gift med Thorleif Pettersvold og mor til Svein og Guro Pettersvold) og Erling Amundsen. Kan noen hjelpe oss med de vi ikke har navn på, så ta kontakt med foto-gruppa vår. Foto: Gerd Nina Boman.

teren i år har vært super for oss som liker snø, men nå holder det! Og våren har hilst på; Jeg har plukket hestehov, sett krokus, linerle og hørt og sett grågåstrekk! Det er bare å glede seg til varmere tider! I tillegg gleder jeg meg til alt som skal skje fremover: Vests kogdagen den 27.5
Kulturday på Skjeldrumsaga 2.9
Høstmøtet den 25.10

Den største gleden da, er i møte med hver enkelt av dere! Håper vi ses!

Hilsen Hanne

*Leder i Skoger og Konnerud Historielag,
Hanne Skjeldrum Fretheim.*

Innhold

Styreleders spalte	s. 2
Nikkerud var stedet	s. 4-5
Fra bekk til badekar - vannforsyning gjennom tidene	s. 6-7
Hvorfor ble Konnerud hetende Konnerud?	s. 8-9
«Fløyta» - en ungdomskanal før smarttelefonens tid	s. 10-13
Handlegata på Konnerud	s. 14-15
Denne smia får en tvilling på Folkemuseet	s. 16-19
Kulturstien Malmveien	s. 20-21
Variert kulturdag på Skjeldrumsaga	s. 21
Klokkemester Christian Knutsen	s. 22-23
Det var vel bedre før?	s. 23
Folkebadet - et samlingspunkt før dusj og badekar ble allemannseie	s. 24-26
Bli med på historisk vandring med skuespill	s. 27
Nok en vellykket vårtur	s. 28-29
Morsom quizkveld	s. 29
Årsmøtet i Skoger- og Konnerud Historielag	s. 30-31
Vestskogdagen 2018	s. 32

«Fløyta» - en ungdomskanal før smarttelefonens tid
s. 10-13

Folkebadet - et samlingspunkt før dusj og badekar ble allemannseie
s. 24-26

Vipps, så får historielaget mer penger i kassa

Historielaget har i et par år samlet inn epostadressene til medlemmene. Målet er å kunne kommunisere med alle våre medlemmer på epost, det vil si alle medlemmer som har en epostadresse. Og det har de aller fleste nå.

Veldig mange har også skaffet seg betalingsløsningen Vipps, der du enkelt kan betale via en app på mobiltelefonen. Det fører til at mange ikke har med kontanter, og for å gjøre det enkelt å betale kontantløst har historielaget nå også skaffet seg Vipps. Nummeret er 104981.

Ett av målene er å slippe å sende ut fakturaer med medlemskontingenten i posten hvert år. Portoen er en betydelig kostnad for Skoger og Konnerud Historielag, og ved få medlemmene til å kunne motta fakturaene på mail, eller betale med Vipps, er det mye å spare.

Send en epost til randi.raaen@ebnett.no eller post@skhist.no med din kontaktinformasjon, så registrerer vi deg og du bidrar til at historielaget sparer penger som heller kan brukes på aktiviteter i laget.

Historielagsnytt

Ansvarlig utgiver:

Styret i Skoger og Konnerud Historielag.

Nr. 1 mai 2018 37. årgang.

Bladet kommer ut to ganger årlig - vår og høst - og sendes alle medlemmene i Historielaget.

Opplag: 750 eksemplarer

Styret

Leder: Hanne Fretheim

Nestleder: Jan Sundby Ekeberg

Sekretær: Anne Lise Bjørge Erichsen

Kasserer: Randi Raaen

Styremedl.: Tore Chr. Skjeldrum

Styremedl.: Linda Skjeldrum

Varamedl.: Jon Halden

Varamedl.: Jan Haldor Skramstad

Redaksjonskomité:

Redaksjonen tar imot stoff og bilder fra Skoger og Konnerud.

Redaktør: Bjarne Dramdal Erichsen

Epost: redaksjon@skhist.no

Medlem: Inger Johnsrud

Medlem: Haldis C. Sørby

Medlem: Ingvild Anita Velde

Medlem: Tone Sverresen Ørmen

Medlem: Elin Eskerud

Fotokomité

Tar imot bilder fra gammel og nyere tid.

Leder: Ingar Steen

foto@skhist.no

Teatergruppa - Det Dramatiske Selskap

President Jan Lokshall

Bygdesamlingen på Borge

E-post: post@skhist.no

Postadresse

Skoger og Konnerud Historielag

Postboks 9112, 3006 Drammen

Hjemmeside og e-post

E-post: post@skhist.no

Web: www.skhist.no

Lay out: Print Konsult Andebu AS

Trykk: Trykk Service AS, Drammen

Forsidebilde

Nils Borge foran snekkersmia som det skal lages en kopi av på Folkemuseet. I hånda holder han en av tømmermannsbilene som er kopiert der for å brukes i arbeidet med smia. Foto: Reidar Halden

Nikkerud var stedet

Alle i vårt område har vel hørt om Nikkerud, men alle har ikke vært der. Denne skogsplasen ligger i Nedre Eiker, like over kommunegrensen. Dette er en plass som kan beskues av vanlige søndagstravere når man først er i området rundt Steglevann.

Av Erik Grinderud

Før i tiden, på 50-tallet, var dette et mye besøkt sted, sommer som vinter. Her var det kafedrift hele uken til ende. Dyr på gården, og en koselig stue å komme inn i. Sjokolade med kremtopp var mest populært å kjøpe. Ei hyggelig og blid vertinne med mann, Klara og Håkon, gjorde besøket ekstra koselig. Noe jeg husker godt var sparketurene innover hesteveien til Nikkerud. Her inne i Stubberudkroken på den tiden, var det en aktiv misjonsforening, som kom sammen hver fjortende dag og sammenkomstene ble holdt rundt omkring i grenda hos de forskjellige medlemmene. Mandag var avsatt til dette formålet, og det hendte at vi «onga» fikk være med til Nikkerud, som var et av stedene. Det virket langt den gangen på oss unger, men med kaffe og kaker der inne i det hyggelige miljøet ble ikke dette

Rast foran sørveggen på Nikkerud omkring 1951. Fra venstre: Jan Haldor Skramstad, Solveig Halle, Mai Therese Halle (på fanget), Jorun Skramstad, Ingrid Skramstad, Erik Grinderud. Foto: Esther Grinderud.

Spreke KIL-gutter på treningstur slukker tørsten på Nikkerud-tunet påsken 1960. Fra venstre: Per Runar Thoresen. Geirr Kihle, Erik Grinderud, Jacob Kollerud og trener Olaf Nilsen. Foto: Ole Kr. Mortensen.

glemt så fort, og var vi heldige fikk vi måneskinn i tillegg når vi skulle hjemover igjen. Minner som kommer frem igjen på vei til Nikkerud i dag rundt 70 år senere.

Sjokolade med krem

Dette var før scootere og løypemaskiners tid. Familier i mer eller mindre kø innover til områdene rundt Steglevann har det alltid vært. Det smakte nå ekstra godt med sjokolade med krem etter noen små kilometere på ski. Var vi spreke tok vi turen videre nedover til Bremsa og opp til Kikut, hvor vi spanderte på oss en Solo. Dette virket bra for kropp og sjel. Vinteren var lang og det ble mange slike turer på den tiden, og bitt av skibasillen som vi var, stortrivdes vi.

Sett med historiske briller har Konnerud vært stedet man søkte for å skaffe seg ro i rolige og fredelige naturomgivelser. Det var to plasser til på Nikkerud som hadde navnene : Nikkerudbråten og Hansmannsbråten. Begge er borte i dag og bare hustuftene kan betraktes.

Inne på tunet til Nikkerud vokser det flere store almer og lønnetrær som pryder plassen. Dette er varmekjære trær som liker kalkholdig jord. Denne plassen ble trolig ryddet på 1500-tallet og var husmannsplass under Skramnes gård i Mjøndalen. I 1850 ble Skramnes gård og Nikkerud solgt til Gulbrand Ska-

marken fra Tyristrand, og gården har siden vært i slektens eie. Våningshuset som står der i dag ble bygd i året 1881–1882 og satt opp av Simen Tømmermand. Kostnaden den gang ble på hele 250 kroner.

Gruvearbeid

Husmennene på slike steder var ofte sagbruksarbeidere eller bergverksarbeidere, og i tillegg drev de jorda på plassen de bodde. I folketellingen fra 1865 finner vi navnet Halvor, kona Torine og seks barn fra ett til fjorten år. Ved siden av å drive gården, jobbet han i Nikkerudgruvene som ligger ca. 200 meter sørøst for denne plassen.

Mot slutten av 1800-tallet og utover på 1900-tallet ble det slutt på husmannskontraktene. Mange husker godt de siste leietakerne, Klara og Håkon Ingebretsen. De hadde på denne plassen en hest, ku, gris og høner. Det er også flere som husker det tamme rådyret som fikk løpe fritt rundt på plassen til stor glede for turfolket. Paret flyttet i 1960 til Holgersmoen på Geithus og de siste driverne av Nikkerud var borte. Senere ble Nikkerud i perioden 1973 til 1994 utleid til Drammenspolitiets idrettslag. Stedet disponeres i dag av eierne, Hanne Lysaker Næss og Knut Næss. Familien har gjort mye for å vedlikeholde stedet slik at det fremstår i god og historisk riktig stand.

En typisk søndag i 1955 hvor skifolket tar seg en rast på Nikkerud. Foto: Egil Kristensen.

Fra bekk til badekar - vannforsyning gjennom tidene

Tre fjerdedeler av kloden vår er dekket av vann. Likevel trues millionbyer av akutt vannmangel, og mennesker lider mange steder av mangel på det klare, gode vannet som vi har så lett tilgjengelig i kranene våre, og som vi tar som en selvfølge. Men slik har vi ikke alltid hatt det.

Av Inger Johnsrud

Forsyning av vann til husholdning og bedrifter var tidligere noe hver enkelt måtte ordne selv. Bosettingsmønsteret viser jo også at det ble bygget rundt naturlige vannkilder. Senere ble det gravd brønner så nær hus som mulig, og hvis disse gikk tomme i tørkeperioder, hadde enkelte en litt mer avsidesliggende olle å ty til. Egne brønner eller gårdsdammer til dyra var også ganske vanlig. For å få innlagt vann måtte enten vannkilden ligge høyere enn huset, eller en måtte ha håndpumpe.

Kvaliteten på vannet var ofte så som så, og mange hadde ikke innlagt vann. Ofte kunne det være mangel på vann, så klesvask ble foretatt i nærmeste bekk. De fleste gårdene hadde sin faste vaskeplass, hvor de varmet vann i gryta, banka klærne på fjellet og skylte dem i bekken etterpå. Hvis bekken var liten, ble det laget en kulp.

Utbygging av offentlige vannverk starta så smått rundt 1855, det første i Bergen, men det skjøt ikke ordentlig fart før etter andre verdenskrig. Mot slutten av 1800-tallet var innlagt vann blitt vanlig i norske byer, mens vannklosett kom et stykke ut på 1900-tallet. På landsbygda gikk det adskillig seinere. Først ved

Badeværelse fra midten av forrige århundre. De fleste hadde ikke bad med innlagt vann hjemme på den tiden. I Skoger kommune var det i 1946 bare 343 boliger av i alt 1676 som hadde innlagt vann til bad.

Oslos byfornyelse på 1980-tallet fikk de siste boligene der egen dusj og toalett.

Det første WC i Norge ble installert i Christiania rundt 1860, og i 1864 var det i alt 28 vannklosetter i byen. Men på den tida ble ikke kloakken rensert, vannklosettene spredte forurensning og smitte og ble derfor forbudt i 1879. Først med de kommunale

Fakta

FN har beregnet at et menneske trenger 20–50 liter vann om dagen for å dekke grunnleggende behov for drikke, personlig hygiene og renhold. En gjennomsnittlig nordmann forbruker likevel 200 liter vann i døgnet. Rundt 10 liter går til drikke og matlaging, mens det øvrige går til renhold, hygiene, klesvask, toalettspyling osv.

Vannforbruket steg kraftig mellom 1930- og 1960-tallet som en følge av økt levestandard, bl.a. med installasjon av vannklosettet. Samtidig har det blitt mindre lekkasjer på vannettet etter samme periode.

Kilde: Wikipedia.

Røysjø ble valgt som vannforsyning for Skoger, da Drammen ikke ville tilby samarbeide om vann fra Glitre. Fortsatt får Skoger, Fjell og Åskollen vannet herfra, mens resten av Drammen får vann fra Glitre. Foto: Torill Juel.

renseanleggene i 1911 ble det vanlig med vannklosett i nybygg i hovedstaden.

Jo Sellæg skriver i boka «Bad i Drammen» at det første WC i Drammen ble montert i 1899, og drøye 10 år seinere var det bare 30 av byens leiligheter som hadde vannklosett. Først langt opp i 1920-åra ble det vanlig med bad og WC i nye boliger i Drammen by. For eldre bebyggelse skulle det gå enda et par generasjoner før de aller fleste hadde slike moderne bekvemmeligheter. Iflg. Berit Nøklebys bok om Drammen hadde litt over halvparten av leilighetene bad og 77 % vannklosett i 1963.

Katastrofal vannmangel på Østlandet

På grunn av den gravgrendte bebyggelsen i Norge ble det bygget ut mange små, private vannverk. I årene 1945 – 47 var det imidlertid usedvanlig lange tørkeperioder, og tilsvarende vannmangel.

I fars dagbok fra 25. oktober 1945 står det: «Endelig har det tatt til å regne litt. Det er på høy tid, vannmangelen gjør seg gjeldende over hele Østlandet. Det er strømrassjoner med utkobling flere timer om natten. Vi har hatt vann i ledningen et par måneders tid, men tjernet minker stadig, og så lite vann kan ingen huske å ha sett der oppå.»

Men neste sommer var det like ille, og flere tiltak ble satt i gang. Man senket vannrørene for å øke trykket, man la større rør og laget større demning. Likevel var vannstanden lavere enn noen gang i skogsvannene, og rørene gikk tomme.

26. oktober 1946 var det konstituerende møte i A/L Østre Skoger Vannverk på Skoger Bedehus. Man ville slå sammen vannverkene i Østre Skoger. Jo større ressurser, jo sikrere vanntilførsel. Man la nye rør fra nye vannkilder, men likevel forsvant vannet i perioder. Man gikk også til sakfører E. Grundt og ba ham sørge for stopp av vanning hos gartner Mogensen og bruk av de fire «closetter» i Østre Skoger hos A. Juel, J. Juel, J. Gundesø og H. Holm.

Så følger sommeren 1947 med like mye tørke. I fars dagbok fra 29. juni står det: «Den varmeste dagen på 59 år. Her hos oss var det 36 grader i skyggen hele dagen. Klokka 11 om kvelden 26 grader. Potetene er omtrent ikke kommet opp pga tørken. Ellers er åkeren pen her, men mange steder ligger åkrene helt grå og enga er ytterst dårlig.»

16. oktober samme år skriver han: «Jeg har rensset opp dammen i gården og satt på kran med rør så vi kan tappe derfra i tilfelle

stopp i hovedledningen. Christiansen og Brattås (naboene) har kjørt vann fra den gamle brønnen vår oppe ved veien i lengre tid, men nå er den nesten tørr.»

Kommunal vannforsyning

Med slike tørkesommer i minne og økende befolkning og vannforsyningsbehov, begynte Skoger kommune etter hvert å jobbe for felles vannforsyning for hele kommunen. Tre alternative løsninger ble utredet, og det første var Bergvanns-prosjektet med vannkilder fra Vestskogen. Her viste det seg at vannkvaliteten var for dårlig. Det andre alternativet var Glitre, som da måtte bli et samarbeid med Drammen kommune. Drammen avviste imidlertid dette prosjektet med begrunnelsen at det «på det nåværende tidspunkt» var uaktuelt for Drammen.

Det tredje alternativet var Røysjø. Her var vannkvaliteten god, så Røysjø ble valgt. Utbyggingen var kostnadsberegnet til 7,5 mill. kroner, men kom på ca 10 millioner. Utbyggingen ble foretatt i 1953 – 1957. Konnerud ble ikke tatt med i denne utbyggingen pga. høydeforskjellen. Trykkehøyden fra Røysjø var for liten. I 1963 – 1965 ble så Bremsetjern utbygd som vannforsyning for Konnerud. I dag er det vannet fra Glitrevannverket som dekker $\frac{3}{4}$ av Drammen. Den siste $\frac{1}{4}$ dekkes fra Røysjø (Skoger, Fjell og Åskollen). Bremsetjern er redusert til reservevann for Konnerud.

Jeg kan så vidt huske at Røysjø-ledningen ble lagt langs Fjellsveien i 1958-59. I 1903 hadde farfar lagt $\frac{3}{4}$ rør på strekningen fra den gamle brønnen ved Fjellsveien og ned til gården. En strekning på 200 meter. Dette hadde han gjort ved å stikke rørene inn i den gamle stokkeledningen av tre som lå der fra gammelt av, og ved hjelp av hest dytte de nedenfra og oppover mot brønnen. I 1959, nesten 60 år seinere, var det nytt Røysjø-vann og behov for nye vannrør. Da kunne faren min fortsatt bruke den samme gamle stokkeledningen, ved å koble nye 1» rør på de gamle rørene og dytte ned samme løpet.

Hvilket år de gamle trestokkene ble lagt i jorda vet jeg ikke, men jeg har lest at man gikk over til jernrør rundt 1850-1860. Hos oss ble ny plastledning lagt i ny grøft i 1990, men kanskje ligger de eldgamle stokkeledningene der like fine ennå, godt bevart i leira. Et minne om gammel vannforsyning fra brønn til bolig.

Takk til Elin Eskerud for god hjelp.

Gammelt vannrør i tre. Jernrør ble tatt i bruk fra rundt 1850 til -60. Her er det tredd jernrør inn i det gamle trerøret.

Fakta

Skoger kommune 1946:

Boliger totalt er 1676. Innlagt vann til kjøkken: 1327. Bad: 343.

På landsbasis 1967: I spredt bebyggelse har 43 % WC og 41 % bad.

På landsbasis 1973: I spredt bebyggelse har 61 % WC og 62 % bad.

Tall fra Statistisk Sentralbyrå.

Hvorfor ble Konnerud hetende Konnerud?

Før Grev Wedel Jarlsbergs storauksjon av Verket, altså gruvevirksomheten, i 1777, var det bare fem gårder på Konnerud. Det var Eikholt, Gomperud, Eskerud, Grinderud og Konnerud. I tillegg kommer Svarterud og Stubberud som regnes blant de tidlige gårdene. Etter auksjonen oppstod det 140-150 nye mindre bruk som senere ble noen færre etter sammenslåinger.

Av Per Runar Thoresen

Hvorfor ble ikke stedet hetende Eikholt som var den største eiendommen?. Den omfattet hele sentrum og virksomheten langs Verkenselva hvor bearbeidingen av malmen skjedde.

Fra Drammen og Oplands Turistforenings årbok 1944 kan vi finne en artikkel om betraktninger rundt Konnerudnavnet. Den er skrevet av Konnerudmannen og ingeniøren Hans Jensen. Jeg har tillatt meg å redigere og forkorte et utdrag av artikkelen.

Det er pussig i dag å lese Jensens betraktninger i 1944, der han skriver om den siste tids rivende utvikling på Konnerud. Han nevner Turisthotellet, pensjonater, butikker og andre by-attrikutter, samt hundrevis av hytter og sommerboliger foruten sta-

dig flere fastboende. Han funderer på om Konnerud skal kalles by eller land eller en mellomting.

Helsebringende sted

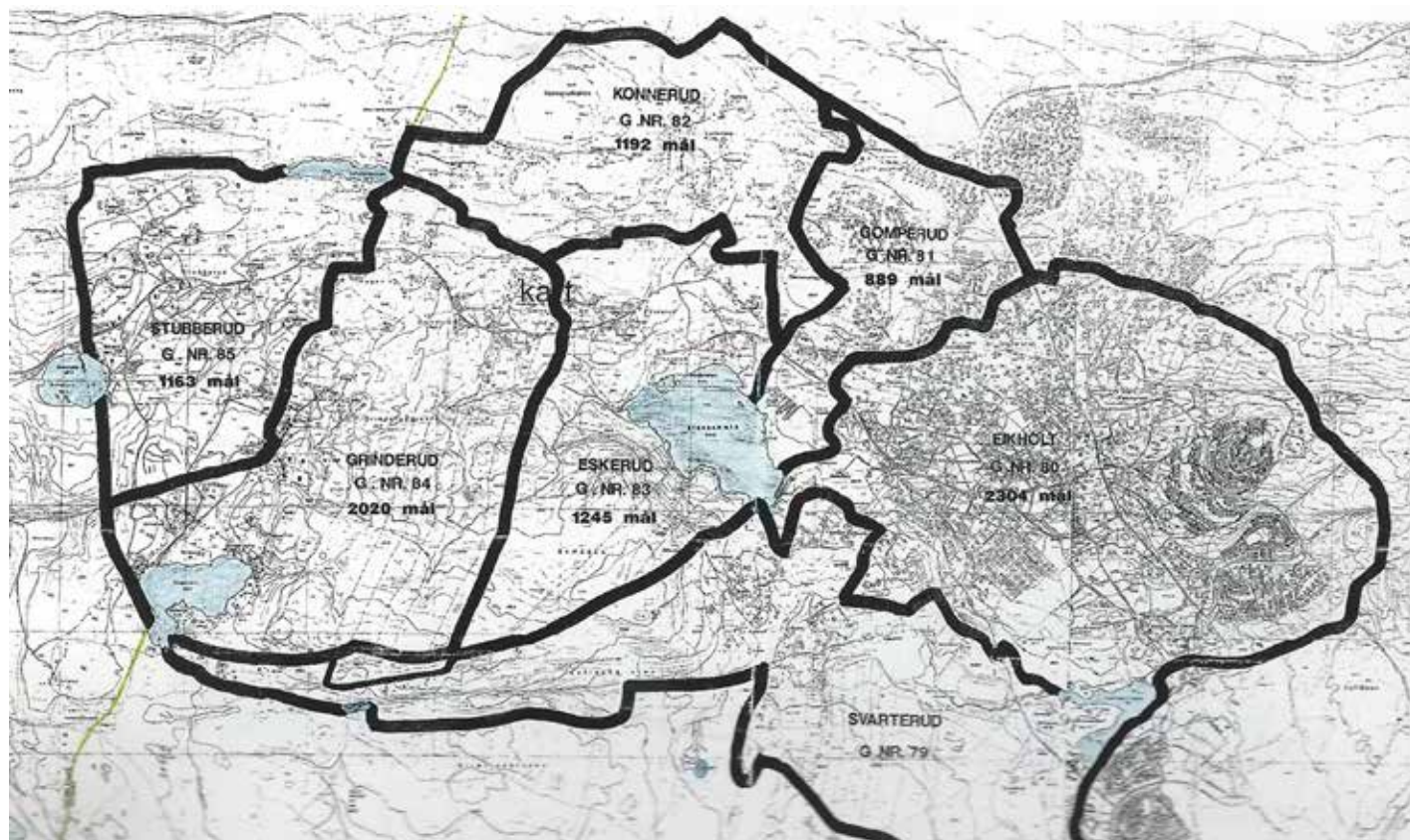
Det var den gang (1880-årene) noen ganske få byfamilier som leiet seg inn for sommerferien på enkelte av gårdene her oppe. Allerede da kunne legene i byen anbefale Konnerudluften som god rekreasjon mot Drammensdalens skarpe klima.

Verket

Den gang kaltes ikke stedet Konnerud, men Verket. Lokale følger av dette var «Verkensbakkene», «Verkenselva» (gjelder fortsatt), «Øvreverket», «Nedreverket» eller «Ytterverket» «Verkensfolk» osv.

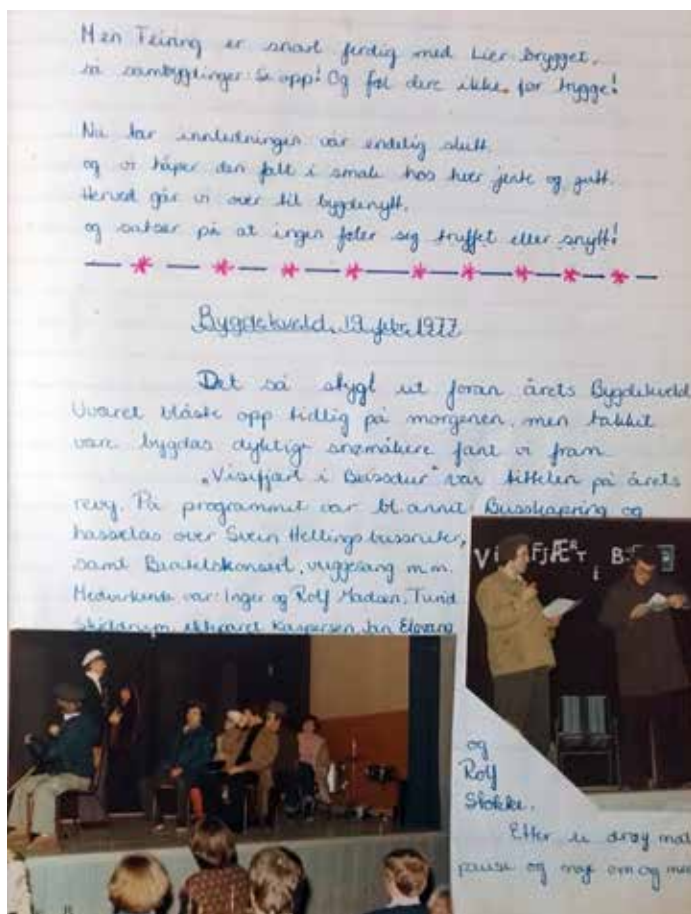
«Det Jarlsbergske Sølvhaltige Bly og Kobberverk» ble anlagt ute på slettene langs Verkenselva på 1730 tallet. få år etter at grubedriften var etablert på høydene oppe ved Konnerudkollen. Det var Grev Wedel Jarlsberg som etter hvert overtok eierskapet til grubedriften. Han eide den gang stort sett hele Konnerud og Vestfold.

Det lange vanskelige navnet ble ofte forkortet med Jarlsberg Verk og Konnerudverket. Driften langs Verkenselva var en virksomhet med bearbeiding av malmforekomstene fra Konnerudkollen. Industrivirksomheten langs Verkenselva fortsatte

Sju gårder.

«Fløyta» - ungdomskanal

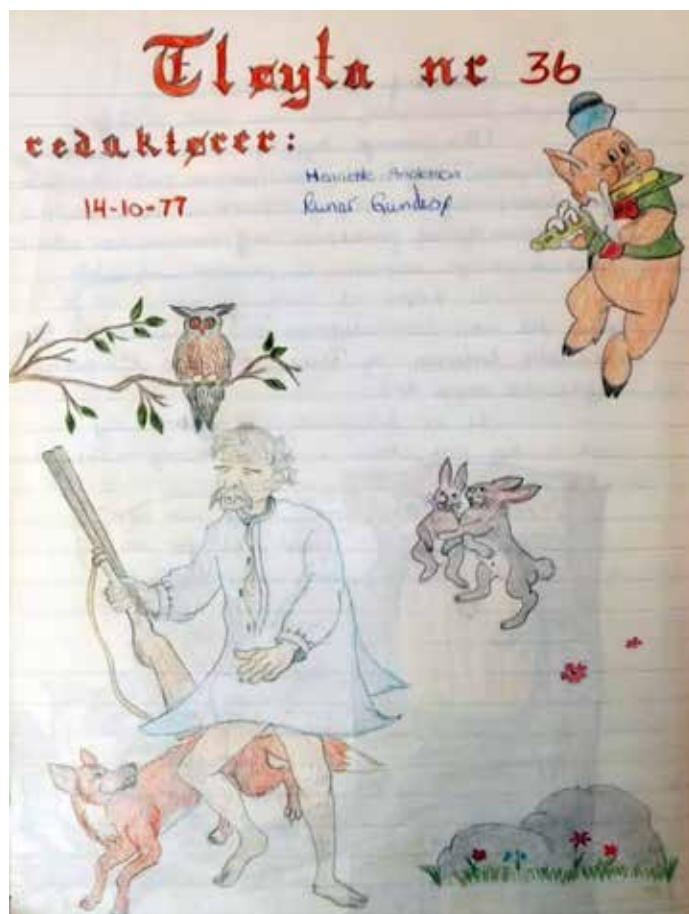

Her fra en Bygdekveld i 1977. Medvirkende på denne revyen var Inger og Rolf Madsen, Turid Skjeldrum, ekteparet Kaspersen, Jan Elvgang og Rolf Stokke. På bildet til høyre ser vi Madsen og Kaspersen i fin stil.

I kottet til høyre for scenen på Skogvang, i en plastpose fra Heinemann, lå den - en slitt, blå protokoll. Jeg hadde bestemt meg for å være en detektiv som ikke ga seg før mysteriet var løst. Stor var gleden da jeg så at nå var den endelig funnet, den som så mange hadde lett etter, nemlig Fløyta. Den verdifulle avisa kunne jo ikke være kasta, og det var den heller ikke. Hurra!

Av Halldis C. Sørby

Hva er så Fløyta? Jo, en håndskrevet medlemsavis for Skoger Ungdomslag. Den er et lokalhistorisk klenodium som forteller om levende bygdekultur og ungdomsmiljø. Den forteller om en svunnen tid, som virker merkelig fjern i vår digitale tidsalder. Egentlig er dette ikke så veldig lenge siden, både bil, TV, telefon var oppfunnet, men ikke smart-telefonene. De virker til sammenligning som et lite blaff i vinden, når vi ser hva en gammel, blå protokoll kan inneholde av skjulte skatter. Vi var jammen

Et eksempel på en særdeles fin forside. Enten Henriette eller Runar som står bak den, eller kanskje begge to i sammen?

heldige som fikk dokumentert våre relativt uskyldige utskikkelser her, og ikke ble distribuert på Instagram.

Her må nevnes at det foreløpig bare er funnet en av de sannsynligvis tre eksisterende protokollene. Den strekker seg fra nummer 24, datert 20. september 1974, til et unummerert høstnummer (nr. 51 har jeg telt meg fram til) en gang tidlig på åttitallet. Jeg har også hørt fra sikre kilder (Morten Hyllseth), at det skal ha eksistert en «Fløyta» på førti-tallet også, for han er blitt fortalt at hans onkel skal ha skrevet i den, så vi må bare fortsette å lete.

Hvordan var nå denne kjære avis? Den ble skrevet av to medlemmer fra Ungdomslaget, som oftest ei jente og en gutt, utpekt av de forrige redaktørene. Siden avisa var håndskrevet og eksisterte i kun ett eksemplar, ble den lest opp på ungdomsmøtene. Det var underholdning i dette, og spennende å høre hva redaktørene hadde å berette. Ungdomslaget hadde jo en vanlig møteprotokoll også, men der var stilen svært saklig og faktaorientert.

Hvilke temaer inneholdt så dette organ? Mye interessant, som for eksempel referater fra alle festene. Ungdomslaget hadde en

før smarttelefonenes tid

Gode minner fra revy på Bygdekveld i 1980, og nok et eksempel på humoristisk tegnekunst.

fast rekke med Skogvangfester, og de samme gikk igjen fra år til år. Det begynte med høstfest i september, så kom gamalmannsfesten i november, julebord, annendagsfest og nyttårsball i desember. Så lang pause fram til Bygdekvelten med revy i mars, påskefesten og 17.mai festen. Et av sommerens høydepunkter var St. Hans-turen til skogs med overnatting i telt.

Referatene er stort sett mer seriøse enn jeg husker dem, men likevel holdt i en lett og spøkefull tone, litt lik stilen i gamle dagers russeaviser. Det fortelles om slåssing og fravær av slåssing, levende musikk og musikk fra «vårt eget stereoanlegg». Stort sett er det gøy med ordentlig band, og «Felix» og «Tress» er et par navn som dukker opp flere ganger. Det rapporteres hele tiden om fulle dansegulv. En gang fortelles det om 200 betalende - dette må vel ha vært før brannforskriftenes tid.

Andre ting som det fortelles om er kunnskapstevlinger og sommerstevne i VUF. Disse evenementene rapporteres om i en relativt seriøs tone. Morsommere blir det når det refereres fra privatfester, teaterturer til Oslo eller turer på by'n. Teaterturene var ofte kombinert med diverse restaurantbesøk der ølkonsumet var ganske høyt, og toalettbesøkene ble derfor litt for hyppige. Personer blir sjelden nevnt ved sitt rette navn, men de blir omtalt på en måte som gjør at de lett kan gjenkjennes, f.eks. en festglad elektriker fra Stillerud, en lang mørk østbygding, ei danseglad jente fra vest i bygda, en plantasjeier ved kirken, en trangviking.

Skauerbøringer vokst opp i bygda burde ha mulighet til å gjette på hvem som skjuler seg bak disse omskrivingene, hehe.

En artikkel om denne fantastiske avis må jo ha med noen smakebiter fra enkelte av de omtalte arrangementene, og da noen av dem som skiller seg litt ut. Alle sitater som følger er sitert slik de er skrevet inn. Her følger et lite klipp fra en kanefart fredag 13.januar.

Kanefart skulle det vært ja, men på grunn av strødde veier var det ingen som møtte opp med hester. Isteden ble det fakkeltog som gikk bortover Fjellsveien. Kaldt var det denne kvelden, og etter en times gange var vi tilbake på Skogvang hvor festen skulle være. Humøret var på topp, selv om det ikke ble noen kanefart.

Man må jo si at dette innlegget byr på ekte positivitet og glede, selv om ikke ting ble som forventet, lot vi oss ikke stoppe. Et vitne om all den moroa vi hadde i denne gyldne perioden. Redaktørene i dette nummeret var Marit Holmen og Tore Engen, og jeg ser på skriften at denne teksten er Marits verk. Det er på sin plass å komme med et lite sitat til fra dette nummeret. Emnet er en tur på byen:

«Kvelden forløp uten edruskap og sinker. Odelsgutten hadde tydeligvis hatt en hard dag, for han hadde vanskelig for å holde seg våken.

Redaktørene sier ikke noe på at han hadde blå merker og ømme punkter dagen etter, da stolen visstnok ikke var av den stødigste typen». Sitat slutt. Forfattet av Tore Engen.

Her kommer et annet sitat fra VUFs (Vestfold Ungdomsfylking) sommerstevne i Hof 11. juni 1978. Det forteller om Skauerungdommens skikkelige side, for den er også så absolutt tilstede.

Dagen begynte med ungdomsgudstjeneste i Hof kirke, ved sokneprest Erling Kringlebotten. Fremmøtet fra ungdomslagene var ikke stort, men Skoger stilte med 12 representanter i kirken. Etter gudstjenesten var det fremmøte utenfor kirken. Der stilte ungdomslagene seg i alfabetisk rekkefølge før de marsjerte ned til stevneplassen med Hof skolemusikk i spissen.

Etter håndskriften å dømme, er referenten Randi Engen (nå Andersen), som sammen med Jul Petter Juelsen var redaktør for vårnummeret.

Ellers er avisa vakkert pyntet med illustrasjoner, border, glansbilder, fotografier og tegninger alt etter de forskjellige redaktørenes evner og anlegg. Men når jeg nå ser den igjen, blir jeg imponert over at «Fløyta» er så fin og forseggjort. At håndskrift er personlig og interessant, blir bevist her og det er en fryd å se all kreativiteten som er utfoldet. Det hviler en uskyld og ungdommelig friskhet over artiklene. Men uskylden er fremtredende, noe som kommer tydelig fram i de vitser, morsomme historier, dikt og groviser av vekslende kvalitet som er representert. Her er noen smakebiter:

I høstnummeret fra 1981 der Anne Ragnhild Røed og Jørn Skjeldrum var redaktører, finner vi denne etterlysningen:

En stk. olabukse mistet på Bjerkøya natt til søndag 19. juli. Eieren vil ha den tilbake så snart som mulig – da det begynner å bli noe kjølig. Bm. «Bukseløs»

Eva Marie Skjeldrum og Robin Støckert kommer i sitt høstnummer i 1978, nr. 40 med noen annonser de har fått tilsendt:

GIES BORT! 300.000 førsteeksemplarer av Margrethe Munthes «Kom skal vi synge» fra 1909 gis bort i morgen. Enestående anledning. Henv. Skoger Sangforening.

TIL SALGS! Madrass til salgs hos dame som er god å ligge på! B. M. Gode fjærer.

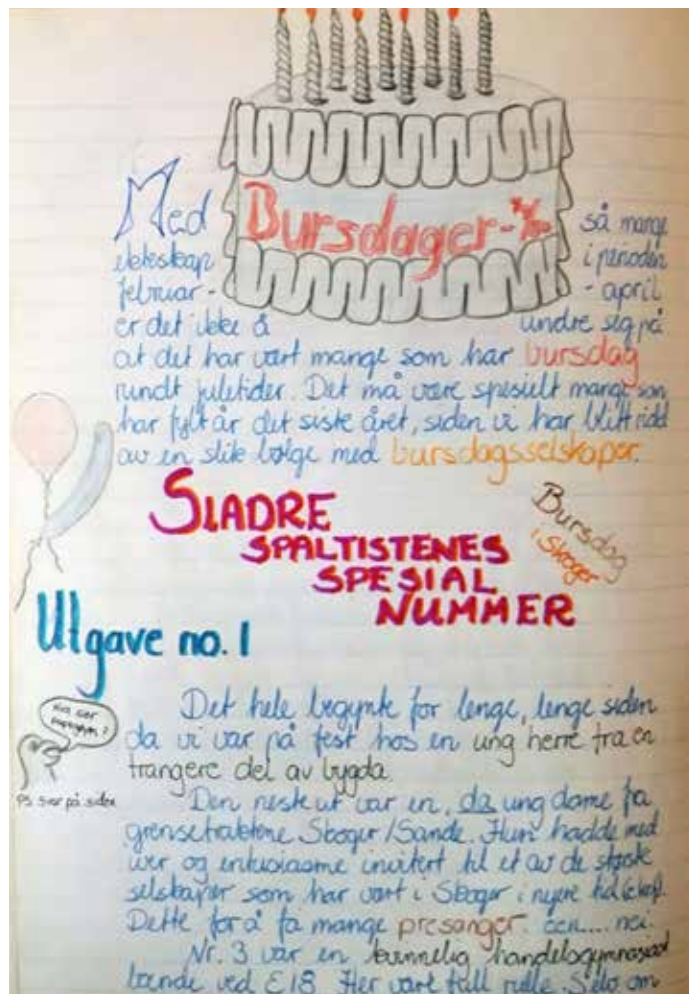
Grovisene var ikke veldig grove, og har et uskyldens preg over seg. Dette er et ganske typisk eksempel, hentet fra Hanne Myhre og Per Borges påskebilag, nr. 47:

To damer satt og spiste bløtkake. Den ene tydelig gravid: Er det ikke forferdelig hvorledes man blir tykk av alt som er godt?

I julenummeret 1980 kommer Linda Skjeldrum og Tor Arne Finsrud med denne:

Oscar leste høyt fra avisen: - For tidlig utløsning kan ha sin årsak i altfor raske svingninger med bakpartiet, for kraftig friksjon eller feil ved selve utstyret. - Uff! så kona, slutt med det grisepratet. Griseprat? –Jeg leser om skibindinger.

Det passer å avslutte med et utdrag fra et referat fra en gammelmannsfest på Skogvang den 13.11.76. Her er redaktørene Jakob Vik og Bente Hennum.

En side som i kjent stil forteller om noen morsomme fester. Høgne har tegnet og undertegnede har ført inn med fyllepenn og farveblyanter.

Også i år var en del gammelmannsgranner samlet til fest på Skogvang. Det ble en fest med «tut og kjø», men heldigvis uten den dramatik som Skogvang etterhvert har blitt kjent for. Der var ingen knuste briller, heller ingen strip-tease på jentedoen og jammen forble utgangsdøren hel.

Det eneste innslaget av «ørlite grann» dramatik fant vi på kjøkkenet, der den unge og djerpe kjøkkenkomitémesteren i håndbak var i full kamp med den alltid regjerende Skogvangmesteren «Ali» Røed. – Det ble etter hvert trangt om tilskuerplasser, da kjøkkenet til vanlig gjerne benyttes som kjøkken.

Redaktørene kan forøvrig meddele at kampen endte med seier for kjøkkenkomitémesteren. «Ali» Røed måtte åpent erkjenne at han var blitt slått. Videre kan man berette at festen må sies å ha vært vellykket. For vi hadde det da moro, ikke sant?

Kjære Fløyta. Dette har vært utrolig trivelig å sitte og kikke på alt det fine og morsomme du inneholder. Jeg har nå tilbrakt mye hyggelig tid sammen med deg, og blir nesten litt rørt over alle de gode minnene du lokker fram. Du sprer fremdeles lys og glede. Alle jeg har snakket med har blitt veldig glade over å høre den gode nyheten om at du har dukket opp, og lengter etter å få lese deg på nytt. Vi lover deg at du heretter skal bli tatt svært godt vare på, og aldri forsvinne ut i det uvisse igjen.

Fløyta

Nr. 25

15. november

4. årgang

Redaktører: Tore Skjeldrum og Lars Lunda

En annen morsom og fint tegnet forside, laget av enten Tore Skjeldrum eller Lars Lunda.

Handlegata på Konnerud

Dagens Bernås var en gang bydelens sentrum med flere butikker. Hovedveien gikk rett igjennom området og het Konnerudgata.

Av Tone Sverreson Ørmen

I 1980-årene begynte den store utbyggingen av boliger på Konnerud og butikkene måtte følge med i utviklingen. I dag er Konnerud en moderne bydel, et attraktivt boligområde for småbarnsfamilier. Bebyggelsen består av eneboliger, rekkehus og kjøpesenter.

En gang var det butikker og handel på begge sider av veien, nå er det flere containere med skrot på Bernås og det er bare butikkene Konnerud Rør, Konnerudklinikken og Kebab House som ligger der.

Men det var uenighet om stengningen av den gamle hovedferdselsåren gjennom Konnerud sentrum i 1984. Hovedmatbutikken på Konnerud den gang, Wike, lå der Konnerud Rør ligger nå og på motsatt side lå det først en kolonialbutikk, Olsen, så Konnerud frukt og tobakk, en fiskeforretning, Jack's frisør og en blomsterbutikk.

Flere landhandlerier

Det var flere landhandlerier på Konnerud, på Gramsborg, Bernås og Skalstad. Men med en store utbyggingen av boliger på Konnerud i 1980-årene, måtte butikkene følge med i utviklingen.

Leif Thorgersen var formann i utvalget som jobbet med å få gjenåpnet veien igjen. Fere av butikkene flyttet ned til Konnerudsenteret, som åpnet dørene 19. oktober 1984.

Frem til tidlig på 1980-tallet var Konnerud hovedsakelig et lite bygdesamfunn med noen få tusen innbyggere. Men i løpet av 80-årene vokste folketallet til over 9000.

Ny veistrekning

Bystyret vedtok at Konnerudgata skulle følge den nye forlengelsen fra Bernåsvillaen og ny bensinstasjon skulle bygges, det var Statoil, Cirkel K som den heter nå. Gatenavnkomiteen ble bedt om å komme med forslag til nytt navn på den delen som var hovedhandlegata fra Bernåsvillaen til Gramsborg. Denne veien ble da omdøpt til Bernåsbakken.

Nytt senter

Konnerudsenteret ble bygd, og en ny epoke startet. Dagligvareforretningen Wike feiret sitt 10-årsjubileum i kjeden til Nærkjøp ved å åpne en ny og moderne dagligvare. Lokaler i Konnerudsenteret ga muligheten til et større vareutvalg enn tidligere. Bjørg Wike var daglig leder da de åpnet på Konnerudsenteret. Etter at Mekka ga seg i Konnerud forretningssenter (Hellinggarasjen) ble disse lokalene overtatt av KIWI som Kirkeng og Wike sto bak.

Bjørg Wike var ikke så redd for å måtte konkurrere med seg selv, for varespekteret hos Kiwi var ikke så omfattende som hos Wike mat.

Åpning av Konnerudsenteret 1984: Ordfører Erik Dalheim kutter snoren på Konnerudsenteret, Ivar Bræk Knutsen og Sverre Carlsen. Foto: Halden.

Butikker på Bernås Foto: Reidar Halden.

Flere boligprosjekter

Det ble vedtatt å bygge 400–450 nye boliger på Konnerud nord. Med bystyrets godkjenning av reguleringsplanen for Gomperudhøgda og forlengelsen av Hagbart Kyllands vei økte befolkningsutviklingen på Konnerud, og i 1980 var det 4000 innbyggere her. Utbyggingen på Gomperud hadde sitt utspring i Grendeplassen fra 70-tallet. Disposisjonsplanen ble vedtatt i 1984. Byplankontoret ved overarkitekt Torgeir Kristiansen informerte Konnerudbeboere om at en ny vei skulle åpnes. For det nye Gomperudfeltet på Konnerud skulle få tilfartsvei inn Hagbart Kyllandsvei og denne skulle gå helt fram til Stubberudveien på Øvre Konnerud. Den planen er foreløpig ikke fullført.

Et tilbakeblikk på Konnerud i gamle dager

To som kunne alt om Konnerud fra 1900-tallet var Klara og Gustava Wisting. De fortalte til Hans Halden i 1994. Da var Klara Wisting 90 år og søsteren Gustava 87 år, og de bodde hjemme.

«Den gangen Klara begynte på Konnerud skole, i 1911, som 7-åring på bodde det 350–360 mennesker på Konnerud. Men om sommeren bodde det mange flere, for folk fra Drammen

Folk på trappa kjemper for åpning av veien på Bernås, Ruth Thomassen, Wilma Nielstrøm, Berit Gulbrandsen, Leif Thorgersen og Solveig Runningen. 30.11.1984 Foto: Halden.

ferierte på Konnerud. For det var slik den gangen, for de som hadde anledning til å ta ferie – og det var slett ikke alle. Det var viktig at feriestedet ikke var langt unna Drammen, for de måtte ha mulighet til å gå, eller i beste fall sykle, hvis man hadde sykkel.

På Konnerud var det frisk luft, Stordammen og ettertraktet natur. Mange av de fastboende leide ut boligen sin for å tjene litt penger, så flyttet de ut i bryggerhuset eller en sidebygning. Mange bygde seg hytter, og flere av disse er fortsatt i bruk. For flere kjente kjøpmenn i Drammen var Konnerud et yndet feriested.

Søstrene Wisting bodde på gården Gråbeinsletta, bedre kjent som Bruunsvik. Stedet huskes med gamle hus, som ble brukt av vinhandler Båshus fra Oslo som feriested.

Mellom Fredholdt og Gråbeinsletta, lå Mjelva-villaen, helt ut mot Gamleveien. Det var en hvitmalt, staselig gård hvor manufaktur-kjøpmann Martin Mjelva ferierte med sin familie.

Lyngbråten, som også ble kalt Rudolph-villaen, finnes fortsatt i Bekkedalen. Opprinnelig var det bryggerieier Wriedt som hadde feriestedet til grosserer Andreas Brekke. Oldefaren til Wisting søstrene førte opp en bygning som senere er flyttet til Kristinelund/Skalstad. Blankenborg er et sted ovenfor Granstad i Kollerudveien. En konsul Myhre ferierte der og en som het Svendsen var vaktmester. Granstad var først feriestedet til rørleggermester Holmsen, men senere bosatte han seg fast her. Espeseth ligger i Espesethgata, øst for Konnerud skole. Lilloe, som hadde tilknytning til Wriedt-bryggeri, ferierte der.

Onshuus-villaen, som i dag er kjent som Sanitetshuset på Konnerud, var feriestedet til kolonial-kjøpmann Emil Onshuus med familie.

På Solenga, nærmeste nabo til Solbakken Pensjonat i Hauanveien, ferierte grosserer Kristian Knutsen. Konnerud-hytten, et idyllisk sted ved Stubberudveien inne for Skalstad, var tidligere feriestedet til Olaf Nilsen, som var mangeårig ordfører i Drammen. Barlag på Gomperud fikk navnet etter kunstmaler Barlag, som før han flyttet til Konnerud, hadde dette som feriested.»

Nils Borge i det hyggelige snekkerverkstedet som ligger innenfor den gamle smia. Det er fortsatt i bruk, senest til datterens fuglekasser i vår.

Lite ante brødrene Jørgen og Søren N. Borge at smia og snekkerverkstedet de la siste hånd på i 1879, skulle bli kopiert til minste detalj og satt opp på Bygdøy nesten halvannet århundre senere.

Av Bjarne Dramdal Erichsen og Reidar Halden (foto)

Den rødmalte smia på Vestre Borge i Skoger ligger der i skogkanten og nyter de siste solstrålene i vårvelden. Ja, ikke bare smia, snekkerverkstedet også som er et eget rom i bygningen i utkanten av tunet på gården.

- Slik ser det ut her, da, sier nåværende eier, Nils Borge, og slår dørene opp for oss.

- Her har det vært gjort nøyaktige oppmålinger og beregninger. Verktøymerker er gransket og notert, for det skal brukes mest mulig likt verktøy når kopien bygges opp der inne, forteller han. Siden høsten 2016 har sandesokningen Magnus Wammen fra Tuft sammen med Ivar Jørstad og Henning Jensen hatt bygningen som en del av et prosjektarbeid i studiet Tradisjonelt bygghåndverk på Norsk Teknisk Naturvitenskapelige Universitet (NTNU) i Trondheim, og Norsk Folkemuseum er praksisplass

Denne smia f på Folke

Det skal bygges en førindustriell smie og snekkerverksted på tunet med bygninger fra Østlandet. Bygningen er dokumentert med oppmålingstegninger, bygningsbeskrivelse og materialvurdering.

Snekkersmie

- Vi lette rundt etter gårdssmier med snekkerverksted, snekkersmier om du vil, og hadde etter hvert en liste over aktuelle bygninger. Til slutt falt valget på snekkersmia på Vestre Borge fordi den var så godt bevart, forteller Magnus som er faglært Tømmermester.

Bygningen er restaurert de siste årene. Laftekassa blei jekket opp og flere stokker blei bytta, taket er reparert og det er byttet

Ivar Jørstad (til venstre) og Henning Jensen, som hogger meddrag i laftkassa på snekkerverkstedet. Foto: Magnus Wammen, Norsk Folkemuseum.

år en tvilling smiaet

noen bord. Det var Tor Sørbø fra Sande som stod for reparasjonene av laftet, og det var han som tipset Magnus om bygningen.

Bygningen har en del i laft, snekkerverkstedet, og en del i reisverk som er smia. Begge deler er satt opp samtidig. Bunn- og toppsvillen i reisverksdelen av bygget er samme stokk som syllstokken (den nederste stokken) og raftstokken (den øverste stokken) i tømmerkassa.

- De har fått hugge tømmeret som skulle brukes her selv, så alt skal være så likt det opprinnelige utgangspunktet som mulig, forteller Nils.

- Laftet er kamlaft, og tømmeret er gran og hogd i skogen til Nils. Det er tæljet med kopier av lokale økser, forteller Magnus.
- Noe av tømmeret er også saget, siden det opprinnelig var blandet både saget og tæljet tømmer. Gården hadde egen oppgangssag, forklarer han.

Kopier av økser

To økser fra Vestre Borge og ei fra Bygdesamlingen på Mellom-Borge er kopiert, for at sluttresultatet skal bli så likt som mulig.

- Ulikt verktøy setter ulike spor, og vi forsøker så langt det er mulig å bruke lokalt verktøy fra den perioden da bygningen ble reist, eller kopier av dette, forklarer Magnus.

Snekkersmia er bygget etter såkalt Dansk-Norsk måleenhet, alle mål går opp i tommer og alen. Dette til tross for at Norge blei med i Meterkonvensjonen i 1875. Det skulle gå langt ut i forrige århundre før den metriske måleenhet blei tatt i bruk som mål over alt i landet.

Før de bestemte seg, blei smia utprøvd av smeden Øystein Myhre fra Sandefjord. Det hele ble dokumentert med en video der han under prøvesmiing og utforskning finner mange interessante gjenstander og forklarer hvorfor smia er så spesiell:

En trivelig plass. Nils Borge nyter kveldssola i veggen på snekkersmia.

- Her henger redskapene rundt essa mer eller mindre som smeden forlot dem. Ofte er slikt ryddet unna og sortert på et museum, men her er alt der det skal være. Smia er intakt, det er bare bæljen som er fjernet og erstattet med en liten motor en gang på femtitallet.

Det henger mye hjemmesmidd på veggene der, alt fra skogsredskaper og sjakler til sledemeier. Gården var selvhjulpen med både hjulmaking og skoning, så hesteskoene blei smidd der.

- Vi veit ikke om alt som henger her blei smidd her, men en del av det blei smidd på gården.

Inne på Folkemuseet begynner bygningen å ta fasong, og de tre tømmerne har i byggeperioden vært tilbake på Vestre Borge mange ganger for å sjekke originalen. Blant annet har de laget vinduer fra bunnen av basert på de opprinnelige vinduene. Snart skal kopien demonteres og flyttes fra det lukkede verkstedområdet og ut til der den skal stå, før jobben gjøres ferdig. Når den er klar til å bli den brukssmia den etterhvert skal være, er fortsatt uklart. Det er et stort prosjekt, og mye arbeid gjenstår.

Brødre

Snekkersmia er trolig bygget av Søren Nilssen Borge (f.1850) og broren Jørgen Nilssen Borge (f.1847). Nils Borge tror det var

Søren som stod som utførende for bygningen siden han skal ha vært tømmermann. Det er også hans navn som står malt på stoken over døra i snekkerverkstedet. Gården var på den tida eid av mora deres som var enke, og Jørgen N. Borge tok over i 1882.

De samme redskapene

I kveldssola i vestveggen på smia sitter Nils Borge på benken med bilen, tæljeøksa, og den andre øksa ved siden av seg. Snøen er i ferd med å trekke seg tilbake, et par rådyr har beita uforstyrret i jordkanten der ammekuene på gården om ikke så altfor lenge skal slippe til. Det er vidt og flott utsyn over Skogerbygda fra Borge-gårdene i vårkvelden.

Kanskje satt oldefaren hans og broren i den samme veggen for snart halvannet århundre siden og nøt utsikten. Med de samme redskapene ved siden av seg. Vel fornøyde med å ha gjort ferdig både smie og snekkerverksted, men neppe med rådyr beitende i nærheten. De hadde så vidt det var beveget seg inn sørøst i landet fra Sverige i 1879 og var ikke registrert i Skoger ennå.

Norsk Folkemuseum på Bygdøy i Oslo var heller ikke noe de kunne gjort seg noen tanker om i vestveggen den gang. Det blei først opprettet 15 seinere, i 1894.

Kilder:

Norsk Folkemuseum, tradisjonshandverk.com

Følg smia på nett

Du kan følge byggingen av kopien av smia på Vestre Borge på bloggen tradisjonshandverk.com. Hvis du går inn på youtube, og søker på «Dokumentasjon av smie», kan du se filmen som viser smeden Øystein Myhre når han prøver smia.

Mer om dette senere

Historielagsnytt kommer i et seinere nummer tilbake med en reportasje fra Folkemuseet der kopien av smie og snekkerverksted settes.

Smeden Øystein Myhre fant mange spennende ting på veggene i smia. Foto: Henning Jensen, Norsk Folkemuseum.

Magnus Wammen i aksjon på selvlaget rettbenk eller føibenk som den blei kalt i Vestfold. Her høvler han gulvbord som skal ha løs fjør. Foto: Henning Jensen, Norsk Folkemuseum.

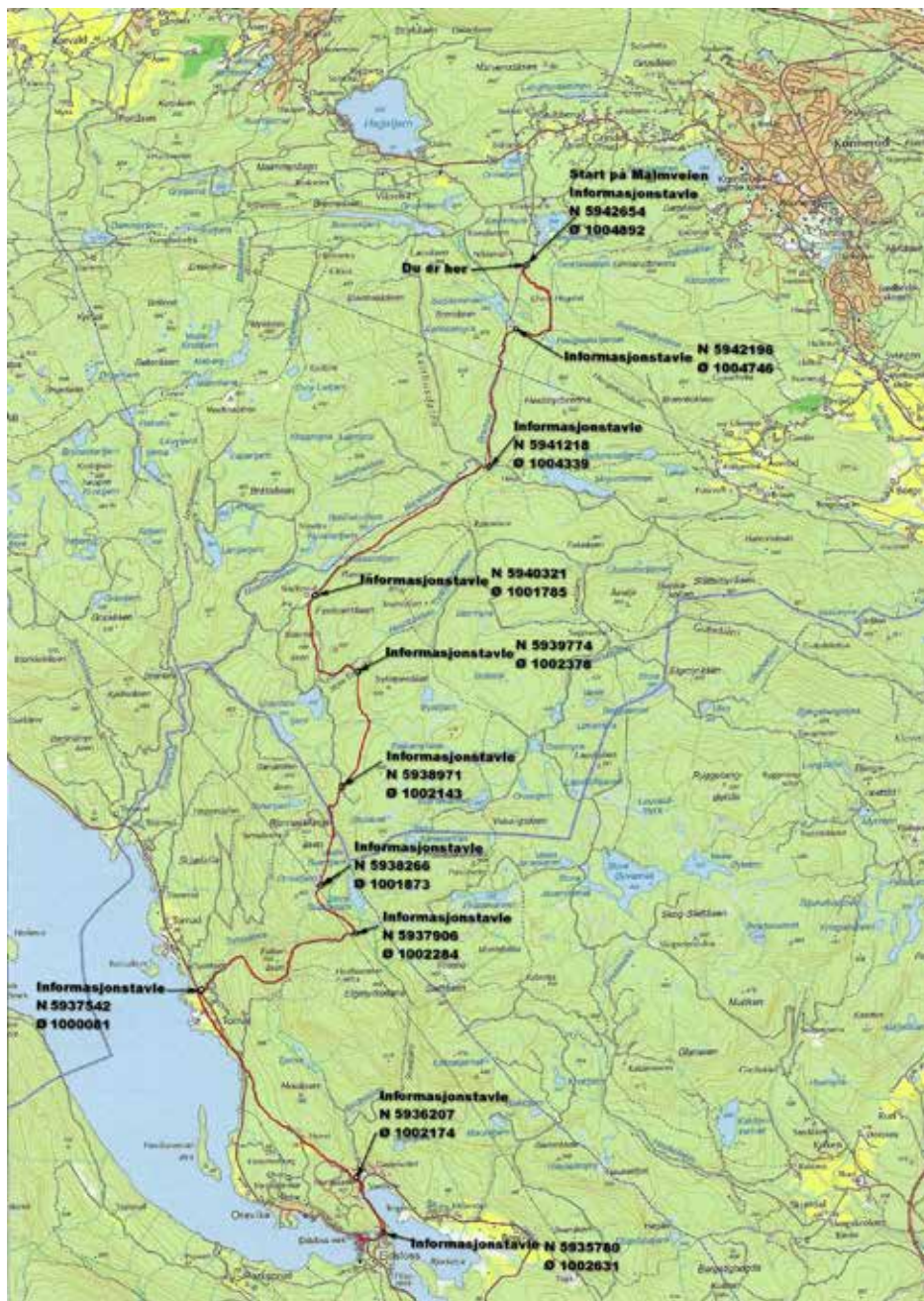
Bygningen slik den står nå på Folkemuseet. Ivar Jørstad til venstre og Magnus Wammen til høyre. Foto: Henning Jensen, Norsk Folkemuseum.

Besøk Bygdesamlingen

På Mellom-Borge i Skoger har Skoger og Konnerud Historielag sin bygdesamling. Historielaget har i sitt eie nærmere 500 gjenstander fra dagliglivet på landsbygda, inkludert en del jordbruksredskaper fra Skoger. Et besøk på bygdesamlingen er interessant læring og en opplevelse som gir ny innsikt og forståelse av hvordan livet artet seg for generasjonene før oss.

Ta kontakt med Oddvar Borge Johansen på telefon 918 00 212 hvis du ønsker å besøke samlingen.

Kulturstien Malmveien

Malmveien fra Nikkerud til Eidsfoss.

Vi i Malmveikomiteen mener at vi har funnet den gamle veien for malmtransport fra Nikkerud til Torrud ved Eikeren.

Historielagsnytt omtalte den gamle Malmveien i nummer 1/2016. Komiteen består av fire personer: Erik Bjørnløv-Larsen som studerer gamle kart og dokumenter og er den som har kunnskapen, Tom Hayden er spesialist på GPS, Per Runar Thoresen er brukbar til det meste og undertegnede, Hans Myhre, ble valgt som leder av prosjektet.

Det har blitt mange turer i marka, spesielt opp Skulkerudbakkane, samt fra Gravdalsvollen til Vesle Svartetjern. Vi har funnet mange områder hvor veien er blitt bygd opp med stein for at den skulle bli mer kjørbær på vinterstid. Deler av strekningen følger nåværende vei/skiløype og ellers har vi kvistet en smal sti og hele strekningen er lagt inn på GPS.

Godt samarbeid

Vi har et meget godt samarbeid med Hof Historielag, og den 26. september var det felles tur fra Vesle Svartetjern til Skulkerud hvor begge lagene samt skogsjef fra Selvik Bruk, Maria Bostrøm, deltok. Etter vandringen hadde vi et møte på Rønnehue hvor vi i felleskap planla hva vi skulle foreta oss videre.

Vi har også hatt et fint samarbeide med Morten Berglia og Widar Tandberg fra Drammen kommune når det gjelder kart og oppsetting av informasjonstavler.

Oppslagstavler

Vi vil benytte dagens oppslagstavler ved Nikkerud og Sagdammen, og det kommer ny tavle ved Heiabruene. Her vil det

Gi en gave med innhold

Unikt innblikk i Konneruds 2-300 år gamle historie fra Gravedriften da det jobbet 3-400 personer på Konnerud. En bok til kr 150,- eller 2 bøker til kr 200,- (du velger bok)

Bestilling: epost til post@skhist.no

«Vandringen» 26.september 2017 fra Svarttjerna til Skulkerud i ny trasé fra Øvre Briskemyr og fram til Gravdalsvollen sammen med tre fra Hof Historielag og Maria Bostrøm fra Selvik Bruk. Fra venstre: Hans Peter Fleischer, John Wallumrød, Arild Bergli, Hans Myhre, Maria Bostrøm og Erik Bjørløw-Larsen. Foto: Tom Hayden.

komme kart som viser hele Malmveien samt detaljkart som viser GPS koordinater for strekningen. Det vil også komme tavler, av noe mindre format, ved Skulkerud, Gravdalsvollen og i veikrysset syd for Briskemyr. Fra Hof sin side vil det også komme stor tavle med informasjon ved parkeringsplassen ved Torrud, og ved Ormmyra, slipp-plass under krigen.

Hele traseen vil bli merket med gule skilt med sort skrift, samt gulmerking på trær, små steinvarde samt piler for retning slik at alle kan finne fram.

Vi har søkt om midler til skilt, staur, maling med mer, og vi håper at vi vil få innvilget dette. Målsettingen er at traseen kan bli merket i sommer slik at vi kan ta en vandring fra Nikkerud til Torrud i 2018. Turen er i underkant av to mil, og med noen pauser regner vi å bruke seks-syv timer på turen.

Men, husk det er mulig å gå etapper av turen, man må ikke gå hele strekningen på en gang. Kanskje vi sees?

*En hilsen fra Malmgutta
ved Hans Myhre*

Variert kulturdag på Skjeldrumsaga

Det legges opp til et variert program når historielaget arrangerer kulturdag på Skjeldrumsaga søndag 2. september klokken 12.00.

Dagen byr på muligheter for et besøk på Det lille skogbruksmuseet der vi får oppleve tidligere tiders driftsformer gjennom redskaper, bilder og video. Du kan se den flotte restaurerte saga som ble åpnet for tre år siden etter den største dugnadsinnsatsen noensinne i Skoger og Konnerud Historielag. Du kan også teste kunnskapene dine i en natursti for hele familien.

Endelig program for kulturdagen vil du få på våre hjemmesider www.skhist.no og på vår Facebook-side når det nærmer seg.

Hvis du har lyst til å besøke Skjeldrumsaga og Det lille skogbruksmuseet ellers i året, kan du ta kontakt med Linda Skjeldrum på telefon 995 29 470 for å avtale besøk.

Gamle tømmerbiler var et populært innslag på forrige kulturdag på Skjeldrumsaga. Her er det demonstrasjon av en Isaksen-laster. Foto: Bjarne Dramdal Erichsen.

Klokkemaker Christian Knutsen

Når en snakker om norske gulvklokker, er det oftest Totenklokker, Sandsværklokker, Trønderklokker osv. som en tenker på. Men også Drammen hadde sin egen klokkemaker: Christian Knutsen fra Skoger.

Etter artikkel av Henry Mathiesen. Bearbeidet av Inger Johnsrud. Fra Historielagets bok: Vi ser tilbake. Utgitt 1980.

Christian Knutsen var født i 1819, og vokste opp på Sandbråtan, en plass under Vestre Haneval i Skoger. Han kom i lære hos urmaker Andersen på Bragerne, og fikk borgerbrev i 1842 som urmaker i Drammen. Han giftet seg året etter i Tangen gamle kirke med Anne Marie Nilsdatter Tandberg fra Bjørnerudkroken.

Vielsen ble forrettet så tidlig som klokka åtte en søndag morgen, fordi kapellanen i Skoger, Ernst Ely, skulle forrette høymesse i Skoger gamle kirke senere samme formiddag. Tangen var jo på den tiden anneks til Skoger prestegjeld.

Arkitekttegnet hus

Ekteparet bodde de første 13 årene i et lite hus i Havnegata 1, men utpå høsten i 1855 flyttet Knutsen med familien inn i sitt nybygde hus i Havnegata 3. Huset var tegnet av den kjente arkitekt Wilhelm Hanstein, som også tegnet gamle St. Hallvard skole ved Strømsø Torg, den eldste delen av Fløya (det opprinnelige herskaps huset), og flere kirker, bl.a. Nedre Eiker, Svelvik og Konnerud gamle kirke.

Urmaker Christian Knutsen må allerede på den tiden ha vært et høyt ansett navn, da det sikkert ikke var billig å bygge et så forholdsvis stort og fint hus. Her innredet han sitt urmakerverksted, som han drev til sin død i 1901.

Urskiva med inskripsjon.

I Drammens Museums samlinger finnes bl.a. ei gulvklokke merket Chr. Knutsen, Drammen. Dette skal være den første han laget, antakelig rundt 1842-45. Den ble gitt til museet som gave fra hans døtre, sammen med en del lommeur som også var laget av faren. Museets eksemplar har hvitmalt tallskive med romertall. Kassa er i mahogni og laget av snekkermester Grønneberg.

Ei gulvklokke merket «K. Knutsen, Drammen» ble i 1979 tilbudt Skoger og Konnerud Historielag for 7000 kroner, fordi eieren ønsket at klokka skulle komme tilbake til Knutsens fødebygd. Historielaget måtte dessverre avslå tilbudet, siden lagets økonomi ikke tillot en slik investering. Klokka ble så kjøpt av Knut Eknes i Buskerudbanken (i dag Sparebanken Øst). Denne klokka har tallskive

Klokka på Vestby gård i Skoger.

i messing med tinn tallring og mahognibeiset kasse i furu. På gården Nedre Nes i Nesbygda har de en gulvklokke med hvitmalt tallskive og kasse i flammebjerk, og hvor verket er utført av Christian Knutsen. Pendelen er merket «A.O. Nes 1846» etter eierens navn.

Et mysterium

På Vestby gård i Skoger, nabogården til der hvor klokkemakeren vokste opp, står en gulvklokke laget av Chr. Knutsen. Den har hvitmalt tallskive og kasse i furu, og er merket 1832! Dette skaper jo litt hodebry, når en vet at gutten var født i 1819, og fikk borgerbrev som urmaker i 1842. Laget han klokker allerede som trettenåring?! Eller er årstallet som preger klokka på Vestby på ett eller annet tidspunkt blitt overmalt på grunn av slitasje, og kanskje et 5-tall blitt til et 3-tall? Ja, dette mysteriet får vi kanskje ikke svar på. Men morsomt er det jo at dagens eier av klokka også heter Christian Knutsen.

Knutsens klokker er av kjennere karakterisert som svært gode og vitner om håndverksmessig høy standard. Det sier litt om urmaker Knutsens anseelse at han var med i bedømmelseskomiteen da Bragernes kirke skulle få sitt tårn i 1871. Han hadde også i mange år tilsynet med samtlige av byens kirkeur, helt til sin død i 1901.

En yngre bror av Christian Knutsen, Gunerius Knutsen, ble også urmaker og bosatte seg i Holmestrand. Hans verksted med alt inventar strøk med i den store bybrannen der i 1880-årene.

Christian Knutsen hadde fem barn: Nathalie Kunigunde, Josefine Benedikte, Knud (som var styrmann og senere forsvant på sjøen), Jenny (døde som liten), samt Amanda Rebekka som ble poståpner på Tangen. Etter at Christian Knutsen døde i 1901 og urmakerverkstedet opphørte, ble lokalene leid ut til Postverket, som etablerte filialen Tangen Postkontor der. I dag er huset i Havnegata 3 jevnet med jorda og et garasjebygg ligger omtrent på samme sted, på skrå overfor bensinstasjonen Circle K på Rundtom.

skråblikk på historien:

Det var vel bedre før?

Dagens foreldre: fraskilte, enslige eller i tidsklemma, med dårlig samvittighet og splitta oppmerksomhet, har tatt glansen av det å være besteforeldre, tenker jeg. Før var det besteforeldrenes privilegium å låne ungene en stund, skjemme de bort, la de bestemme, og servere pannekaker til middag og vafler til kvelds. Nå har foreldrene tatt rollen til besteforeldrene! Pasta, pizza og pannekaker er dagligdags for små prinser og prinsesser som er vant til å styre kongeriket. Glansen i barneøyene er ikke like stor over en sjokoladebit, når en kilo smågodt venter hjemme.

Akk ja, sann. Jeg tenker tilbake på den vesle jenta som satte store øyne over maten mora satte på bordet til gjestene. I ren begeistring utbrøt hun det som siden ble et slagord i familien: «I dag var det mye på brødet, vel! Ost og prim og eggehakk!!»

Når ting var bedre før, da skjønner du at du begynner å dra på åra. Da jeg var barn gleda vi oss hele uka til litt sjokolade til lørdagsbarnetimen. Det var den gang det ikke kunne kalles middagsmat hvis det ikke var poteter til. Da kabaret og terteskjell var kjempegod festmat, og ikke noe de unge grein på nesa av. Den gang man kunne forstå menyen hvis man en sjelden gang var på restaurant.

Før var tannpastaen bare for tannpleie, og hjalp ikke verken for dårlig ånde, hvitere tenner eller selvtilliten. Sterilan deodoranten var så sterk at den nesten stoppa blodomløpet i tillegg til svettedråpene, men den dro vel ikke plagsomt mye damer. Ville man prøve seg på jentene, kunne man derimot plystre etter dem på gata. Jeg vaska håret i tjæresåpe, som etter hva jeg kan huske ikke lofte noe som helst, men håret ble reint. Etterpå brukte vi kam.

Hvis jeg hadde kunnet løsrive barnebarna fra skjermene, så kunne jeg fortalt at jeg som nygift vaska plastposene etter bruk med tanke på gjenbruk, enda jeg aldri hadde hørt om «gjenbruk». Jeg kunne fortalt om tøybleier og plastsnipper til bruk på mammas eller pappas små stumper. Jeg ser dem for meg på tørkesnora. Bleiene og snippene, altså. Og tenk at vi ikke hadde tørkeruller engang, men at vaskekluten gjorde jobben, igjen og

Et viktig framskritt for menneskeheten.

igjen. Dopapir hadde vi jo, men var ikke hylsa mye mindre i omkrets og papirmeterne flere?

Ikke alt var bedre før, da. En ting jeg er glad for å slippe er hårrullene. Med litt «bust» på for at de skulle sitte bedre. Mang en fredagsnatt ble tilbrakt, halvt sittende og halvt sovende, med hodet belagt med stikkende hårruller under chiffonskjerfet, i håp om en voluminøs og flott frisyre til lørdagsfesten. Skrekk og gru! Heldigvis gjorde føneren sitt inntog. Min var rosa, med skulderreim, og en slange for varmluft opp til hetta jeg dro over hårrullene. Et viktig framskritt for menneskeheten!

Dagens badeshorts er vel også både mer praktiske enn de gamle blå, vannsugende badebuksene. Venninna mi strikka seg bikini, husker jeg. Det var heller ikke så vellykket i vannet, viste det seg.

Avisa har krympa, reklamen har økt. Bikkjene har krympa, kjæledyrmaten har økt. Tomatene har krympa, smågodtet har økt. Selv har jeg også krympa litt med årene, mens nostalgien bare øker.

Inger Johnsrud

Folkebadet – et samlingspunkt for dusj og badekar ble allemannseie

I dag kan vi ikke tenke oss å bo i et hjem uten dusj eller bad. For ikke så mange år siden var det en luksus som var de færreste forunt. Da var folkebadet i kjelleren på Konnerud skole et naturlig samlingspunkt, og et viktig bidrag til folkehelsen.

Av Ingvild-Anita Velde Køsling

«Som fortsatt elev de siste par årene av skoletiden etter folkebadet var etablert, var dusjbad og badstubad obligatorisk. Husker de store, flotte trekledde varmtvannstankene som var plassert i badstuen. Husker også at overlærer Haveråen ofte kom innom. Han beordret med soleklar autoritet alle sine skoleelever ut av badstu og varme dusjer. Vi ble plassert i dusjbåsene. Så åpnet Haveråen manuelt reguleringskraner så alle måtte stå i kald dusj i flere minutter. Kalde avrivninger var sunt, mente han. Han hadde definitivt rett. Om noen prøvde å unnfly, ble de jaget bestemt, men vennlig tilbake under dusjhodet... «

Det skriver Fred Erik Damli, som godt kan huske tiden med folkebad på Konnerud. Damli er en av mange som bidro da vi i Facebook-gruppen «Du vet

Nok en skatt fra byarkivet

Protokollen fra badet ligger lagret i byarkivet. Der kan vi lese referatet fra et møte i tilsynet for Konnerud skole den 2. desember 1954, der det ble valgt en komité til å ordne med skolebadet og folkebadet.

Seks dager etter hadde komiteen møte. Den besto av formann Kristoffer Jahren, kasserer Ottar Dannemark, fru Gjestvang, fru Westengen og Knut Fjellvang.

Det ble ordnet med særskilte badedager for skolebarna, for jentene hver onsdag fra klokken 16.00 til 19.00, og for guttene hver torsdag fra klokken 16.00 til

Konnerudgjengen i badstua en gang på slutten av 80-tallet. Fra venstre: Runar B. Nilsen, Per Magnus Torgersen, Ottar Dannemark, Per Rune Land og Stian Brekke. Bak fra venstre: Sverre Mortensen, John Kristoffersen, Torger Torgersen, Karl Erik Solberg, Kjell Land, Morgen Solberg, Jan Erik Kristensen og Steinar Ruud. Foto: Reidar Halden.

19.00. Til skolebadet fikk barna adgang fra og med 3. klasse til og med 7. klasse. De yngre barna fikk de første årene bade gratis sammen med en voksen på de voksnes badedager.

De voksne damene hadde badetid på fredagene fra klokken 17.00 til 21.00 og herrene hver lørdag fra klokken 15.00 til 19.00.

At det var mange som hadde glede av badet, er helt sikkert. Her er et knippe minner folk har skrevet om på Facebook:

Dag Jonassen: «Vi hadde heller ikke bad og tilgang til varmt vann uten at det ble varmet på komfyren hjemme. Så hver

lørdag var jeg på skolen i kjelleren på badet. Husker veldig godt jeg her ble glad i badstue, noe jeg også var siden. Et kjempefint minne. Når man ble eldre, var det å ta bussen til byen på Badet».

Håvard Damli: «Husker vi, hele familien Damli, gikk hver lørdag fra Skallstad til Konnerud skoles bad. (1/2km). Både dusj og badekar tilgjengelig. Da vi den gangen ikke hadde bad hjemme, var jo det helt topp. Dette var midt på femtitallet. Gode minner, det. Nå har vi bad oppe og dusj og badstue nede her hjemme. Tidene forandrer seg. Den sosiale trivselen var veldig god før i tiden.»

En dusj før badstua. Fra venstre: Kjell Land, John Kristoffersen, Torger Torgersen og Runar B. Nilsen. Foto: Reidar Halden.

Eli Synnøve Eriksen: «Vi var hver fredag (?), med mor. Karbad - med barna først og mor etterpå. Hun betalte for en liten solo til hver av oss, som vi gikk ut og fikk, mens vi ventet på at hun skulle bli ferdig.»

Anne Marie Henriksen: «Ja, husker godt det. Vi var der hver fredag. Dusjet og tok badstu og dusjet igjen sammen med skolevenninner. Badstua var veldig varm, og vi satt derfor med hver vår klut over nesa så det blei lettere å puste.»

Ordensregler

Det var strenge regler for å bruke badet. Her er ordensreglene:

1. Adgang til badet mot kjøp av billett.
2. Personer med hudsykdommer har ikke adgang til badet.
3. Besøk i badet i annen hensikt enn bading er ulovlig.
4. Det er ikke tillatt å røyke eller nyte alkohol i badet.
5. Badet er ikke ansvarlig for eiendeler som kommer bort.
6. Barbering i badet er forbudt.
7. Badetid. 45 minutter iberegnet av- og påkledning.
8. Enhver er forpliktet til å følge de anvisninger som blir gitt av den ansvarshavende.
9. Vis hensyn, så alle kan få nytte og glede av badet.

Lillian Fagerhus Ausland: «Vi var også på skolen for å få ukas bad. Kanskje «hele» Konnerud var der dengang på femtitallet. Det var vel et fåtall som hadde den luksusen hjemme. Til vanlig var det sinkbalja som gjaldt - gyldne tider.»

Arne Brun Pedersen: «Glovarme spiker, og kvister i benkene i badstua. Flere hoppet høyt i været.»

Levde fra hånd til munn

Opp gjennom årene levde folkebadet fra hånd til munn økonomisk. Det var ikke noe mål for badet å gå med overskudd, men billettprisene på kroner 1, for voksne og kroner 0,50 for barn under skolealder, ga ikke nok inntekter til badet. Av dokumentene fra byarkivet kan vi se at Anna Thorgersen, som ordnet med billettsalg og renhold, sammen med vaktmester Ottar Dannevik og skolestyrer Olaf Haveråen, bidro til badets drift med å avstå fra tarifflønn. For dem var det viktig at særlig de skolebarna som ikke hadde bad hjemme, fikk muligheten til å stelle seg på skolens bad.

Kommunens revisor stilte stadig spørsmål ved den økonomiske siden ved driften av badet. Den 15. januar 1964 skriver Haveråen megetsigende i et brev til revisor at tariffen for en sekstimers vakt fredag kveld er kroner 53,10 og kroner 70,80 for en sekstimers vakt lørdag kveld, men at inntektene har vært så små, at vaktene har fått kroner 30,- for fredag og kroner 40,- for lørdag.

Fikk påpakk for kjøp av reiseradio

Haveråens irritasjon er tydelig å lese mellom linjene, og det

kan muligens ha noe sammenheng med at revisor tre år tidligere hadde blandet seg inn i at det var kjøpt inn en reiseradio til skolebadet. Det resulterte i følgende vedtak i Skoger formannskap:

«Da formannskapet er kjent med at det til Konnerud skolebad er anskaffet en reiseradio, må dette påtales som uriktig innkjøp. For ettertiden pålegges styret å forelegge slike spørsmål om innkjøp for formannskapet på forhånd.»

Det var styret for skolebadet som i et møte den 23. juni 1961 bestemte seg for å kjøpe en reiseradio. Da hadde badet en kassabeholdning på kroner 483, 61. Slik står det å lese i referatet: «Styret besluttet å kjøpe en reiseradio til bruk i badet. Den kan flyttes med, slik at de som har vakt i badet kan følge med i programmene fredag og lørdag.»

Det går ikke frem av referatet hvor mye reiseradioen kostet, men det er nevnt i andre dokumenter at vaktmester Ottar Dannemark hadde gjort mye gratisarbeid på badet, blant annet med montering og vedlikehold.

Også familien til Dannemark var engasjert i driften av badet. Kona hjalp ofte til med billettsalget, og sønnen, Nils Ivar, bidro etter hvert som han vokste til.

Dette skriver han på Facebook: «Ja, Anna Torgersen (i Skolebråtan) - som også vaska på skolen og styrte folkebiblioteket mens det var på Sanitetshuset - og seinere i kjelleren på skolen - solgte billetter på fredagene (som var for damer) til å begynne med. Seinere overtok mor, og hun satt der hver fredag til det ble slutt på folkebadet. På lørdager var det bad for menn, og da var det skolestyrer Olaf Haveråen og far som satt annenhver gang. Etter hvert begynte jeg å sitte vakt også, og far og jeg satt annenhver lørdag i noen år.

Jeg synes også å huske at det hang et oppslag om at badetida var tre kvarter. Jeg kan ikke huske at det ble håndhevet så strengt, men i perioder da badet var mye brukt, ble det kanskje holdt oppsyn med at badegjestene ikke drøyde altfor lenge. Etter badinga var det mange som kjøpte en flaske brus, selters eller vørterøl. Det stod en gammel skolepult og en benk ved inngangen til badet, og der kunne folk bli sittende og prate ganske lenge.

Jeg husker ikke prisene. Vi hadde Solo, Selters og vørterøl og så Jåff, en appelsindrikk uten kullsyre.»

Her er noe av badstugutta avbildet i 1998. Fra venstre: Arne Thoresen, Morten Solberg, Asbjørn Gulbrandsen, Kåre Odden, Hein Boger, og Jan Erik Kristensen. Foto: Privat.

Bli med på historisk vandring med skuespill

Har du lyst til å få en innføring i deler av Konneruds historie, og samtidig få servert skuespill og små tablåer? Da skal du bli med på historisk vandring med Det Dramatiske Selskab.

Skuespillergruppen i Skoger og Konnerud Historielag vil arrangere en historisk vandring med skuespill på Konnerud. Vandringene vil foregå torsdag 31. mai og fredag 1. juni, begge dager klokken 18.00, samt søndag 3. juni klokken 14.30. Vi har vært så heldig og fått med oss Per Runar Thoresen til å lede vandringene. Per Runar er en av de som kan mest om Konneruds historie og er en utmerket formidler. Vandringene starter ved demningen på Stordammen. Her får man kjøpt billetter til kroner 100.-, barn under 12 år går gratis.

Fra Stordammen går turen til en av Konneruds eldste gårder, Fosserud. Her, og på alle steder vi stopper underveis, vil det fremføres et lite tablå eller skuespill hvor handlingen er direkte tilknyttet stede vi er på.

Fra Fosserud går vi til det stedet der det staselige Konnerudkollen Turisthotell lå. Videre beveger vi oss til Konnerudkollen hoppbakke der det faktisk ble arrangert landsrenn hvor også Kongen var til stede. Så besøker vi Konneruds eldste hus som nå bare går under navnet «Bygningen». Før vi begir oss ned til det gamle handelsstedet Skalsstad.

Med dette har vi gjennomført en runde med og i Konneruds spennende historie. Vi kan love deltagerne aha-opplevelser, blant både morsomme og alvorlige fortellinger som sier mye om hvordan livet var i gamledager.

*For Det Dramatiske Selskab,
Kai-Roger Olsen*

De historiske vandringene på Konnerud er populære. Her er bilder fra en tidligere vandring i det samme området der Det Dramatiske Selskab i år byr på lokalhistorie og skuespill torsdag 31. mai og fredag 1. juni og søndag 3. juni.

Meld deg inn i historielaget

Hvis du melder deg inn i Skoger og Konnerud Historielag blir du en del av et aktivt lokalhistorisk og sosialt miljø. Du får medlemsbladet Historielagsnytt to ganger i året - vår og høst, og du får tilgang til vår store bildesamling og dokumentarkiv via nettsiden vår.

Send medlemskontingenten på kroner 300,- med angivelse av ditt navn, postadresse og epostadresse til konto:
2310.21.21554

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Alternativt kan du betale med Vipps til 104981. Husk å oppgi navn, adresse og epostadresse i meldingsfeltet

Du kan også sende en melding om at du ønsker å bli medlem, der du oppgir kontaktopplysningene dine, til en av de tillitsvalgte under «Kontakter» på vår hjemmeside www.skhist.no.

Nok en vellykket vårtur

I forfedrenes hjemtrakter. Solveig Øvrebø Steen (t.v.), Hans Haveraaen og Trine Borge Johansen er alle etterkommere etter eidskokingene i Skoger. Foto: Inger Johnsrud.

Lørdag 21. april satte Historielagets hyggelige innleide sjåfør turbussen i gir i retning Kongsvinger, med 56 forventningsfulle medlemmer om bord. I strålende vær opplevde vi en busstur med fortreffelig mottakelse og service fra første kilometer. Her vanket det hjemmebakte boller og kaffe med noko attåt, godt krydret med smil og velkomstklemmer.

Av Inger Johnsrud

Mens vi duvet behagelig mot øst, ble vi minnet om at skogens dikter, Hans Børli, kom til verden på en veiløs husmannsplass i Eidskog for 100 år siden ved Hanne S. Fretheims diktlesning. Vel framme i Kongsvinger ble vi godt mottatt på Kvinnemu-seet, opprettet som en motvekt til tradisjonelle museer, hvor historie skrevet av menn om menn gjenspeiles.

Napoleonskrigene

Kongsvinger festning var neste stopp. Den har med sin strategiske beliggenhet nær svenskegrensa hatt stor betydning for forsvaret av det sydlige Norge. Ikke minst under Napoleonskri-

Noen av turdeltakerne utenfor Matrand skolemuseum. Foto: Inger Johnsrud.

gene og striden mellom Danmark-Norge og Sverige fram mot 1814. Festningen har aldri vært beleiret eller erobret, til tross for at den i eldre tid lå midt i en viktig ferdselsåre fra Sverige mot Christiania.

Etter en kort spasertur gjennom gamlebyen nedenfor festningen, hele tiden fortreffelig guidet, ble vi busset videre til Eidskog og Matrand skolemuseum. Her ble vi satt på skolebenken og tilbake i tid, mens «lærer'n» fortalte om gamle dager. Over tunet fant vi graven til Hans Børli ved Eidskog kirke.

Ekstra spennende var det å vandre blant gravstøttene her for de tre etterkommerne etter eidskogingene som utvandret til skogsarbeid i Andorsrud på slutten av 1800-tallet. Solveig Øvrebo Steen, Trine Borge Johansen og Hans Haveraaen er blant mange etterkommere etter eidskogingene i Skoger, og på hjemveien fortalte Trine og Hans oss litt om denne historien.

En stor takk til turlederne, Jan Skramstad og Jan Ekeberg, og til styrets geskjeftige damer for flott opplevelse!

*På skolebenken igjen. I forgrunnen turleder Jan Haldor Skramstad, deretter Else Olsen og bakerst Steinar Nilsen.
Foto: Inger Johnsrud.*

Morsom quizkveld

Det ble en spennende og hyggelig kveld med bildequiz på Imjelt Golfcenter.

Fotokomiteen hadde gjort en stor jobb og forberedt en omfattende quiz torsdag 8. februar. De 45 frammøtte måtte skjerpe seg maksimalt for å kunne løse oppgavene. Flere av bildene som ble vist fram, ble også ledsaget av morsomme anekdoter og kommentarer. Fullt hus fikk ingen av lagene, men det var flere som gjorde det skarpt.

Servert av pizza og godt drikke bidro til å løfte stemningen på den første hele quizkvelden til Skoger og Konnerud Historielag. Tidligere har quizene bare vært en del av programmet på andre arrangementer. Tiltaket var vellykket, og historielaget vurderer en gjentakelse til vinteren.

Konsentrerte deltagere følger med når svarene på quizen vises fram.

Se gamle filmer i arkivet

Nå er noen av våre gamle filmer tilgjengelig på nettet. Dette er en prøveordning hvor dere kan sende en epost til foto@skhist.no og be om å få tilsendt en lenke til en eller flere av filmene. Vi sender deretter linken til dere på epost.

Solid økonomi i historielaget

Skoger og Konnerud Historielag har solid økonomi etter et år med stor aktivitet. Det kunne kasserer Randi Raaen fortelle da årsmøtet blei avholdt på Sørvangen torsdag 15. mars.

Av Bjarne Dramdal Erichsen

Det har skjedd mye spennende i historielaget foregående driftsår med flere godt besøkte turer og arrangementer. Den årlige varturen blir stadig mer populær og er raskt fulltegnet når innbydelsen legges ut.

Vestskogdagen og høstmøtet trekker godt med folk og nyskapingen Quizkveld fikk god oppslutning.

I tillegg var historielaget med på å arrangere en fin vandring i Østmarka sammen med historielagene i nabobygdene.

Regnskapet viser et overskudd på godt og vel 106.000 kroner, og med drøye 2.000 kroner i overskudd hos Det Dramatiske Selskab, er egenkapitalen styrket tilsvarende og er nå på 723.00 kroner. Det gir god trygghet for videre drift.

Medlemstallet er også noenlunde stabilt, og ved årsskiftet hadde historielaget 471 medlemmer. De ulike komiteene rapporterte om imponerende høy aktivitet i sine årsmeldinger.

Avtale med Selvik Bruk

Styret har på lagets vegne undertegnet en avtale med Selvik Bruk. Det er nå utformet en formell kontrakt om merking av tursti fra Nikkerud til Eidsfoss Jernverk, i forbindelse med prosjekt Malmveien.

Det er også tegnet ny avtale om leie av Rønnehue i ti år, fram til 2027.

Det er høy aktivitet i historielaget. Her er det Reidar Halden som legger fram rapporten fra Skjelldrumsaga-komiteén for de rundt 50 frammøtte på årsmøtet.

Tillitsvalgte i historielaget

Her er styret og komiteene i Skoger og Konnerud Historielag etter årsmøtet 15. mars 2018.

Styret

Leder: Hanne Fretheim
Nestleder: Jan Sundby Ekeberg
Sekretær: Anne Lise Bjørge Erichsen
Kasserer: Randi Raaen
Styremedlem: Tore Chr. Skjeldrum
Styremedlem: Linda Skjeldrum
Varamedlem: Jon Halden
Varamedlem: Jan Haldor Skramstad

Revisorer

Hans Gundesø
Solveig Øvrebø Steen

Arrangementskomitéen

Steinar Knutsen
Toril Skramstad
Heidi Solberg
Per Aga
Henning Borge
Hilde Hyllseth
Trygve Fretheim
Tor Willy Fredriksen
Svein Johansen

Foto- og IT-komiteén

Ingar Steen (leder)
Torill Juel
Hans Haveraaen
Runar B. Nilsen
Tom Hayden
Per Runar Thoresen
Otto M. Tollefsen

Bygdesamlingen

Oddvar Borge Johansen

Redaksjonskomitéen

Bjarne Dramdal Erichsen (redaktør)
Halldis C. Sørby
Tone Sverreson Ørmen
Ingvild Anita Velde
Inger Johnsrud
Elin Eskerud

Distribusjonskomitéen

Per Runar Thoresen (leder)
Knut Ingar Samuelsen
Reidar Halden
Hans Myhre

Rønnehue – styret

Bjørn Syvertsen (dugnadsleder)
Linda Skjeldrum (fra styret)
Maria Bostrøm (fra Selvik Bruk)

Sti- og boplasskomitéen

Erik Bjørnløv-Larsen
Hans Myhre
Hans Gundesø

Skjeldrumsagakomiteén

Reidar Halden (leder)
Hans Myhre
Tom Hayden

Malmveikomiteén

Hans Myhre (leder)
Erik Bjørnløv-Larsen
Tom Hayden
Per Runar Thoresen

Teaterkomitéen

– Det Dramatiske Selskab

President: Jan Lokshall
Visepresident: Bent
Lønnrusten
Kasserer: Jan Sundby Ekeberg
Sekretær: Kai Roger Olsen
Styremedlem: Mette Lokshall
Styremedlem: Betty Sønstrød

Valgkomitéen

Gerd Skjeldrum (leder)
Toril Naper Hauge
Tone Sverreson Ørmen

Navnekomité Drammen kommune

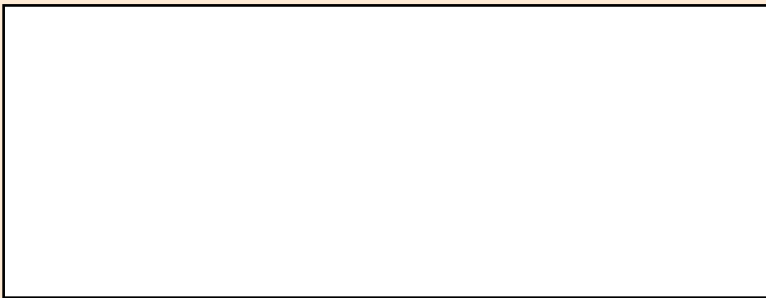
Per Runar Thoresen

En sommernatt på Rønnehue

Har du lyst til å oppleve en sommernatt på Rønnehue, sitte på vollen utover i de små timer og våkne til fuglesang? Som medlem i Skoger og Konnerud Historielag kan du overnatte på Rønnehue for bare kroner 200 per dag. Ta kontakt med Maria Bostrøm på Selvik Bruk for å avtale leie. Du treffer henne på telefon 32887500 eller 91310113. Nøkkel og reglementet «Folkeskikk på Rønnehue» leveres ut av Maria.

Utsikt til paradiset. Rønnehue ligger og venter på besøk. Foto: Reidar Halden.

Returadresse:

Skoger og Konnerud Historielag
Postboks 9112, 3006 Drammen

Vestskogdagen 2018 søndag 27. mai

Minnebautaen ved Lauvkolltjern

Kl. 12.00: Samling ved Vestskogjegernes Minnebauta: «Ord for dagen» og blomsterhilsen i regi av Heimevernet.

Rønnehue

Kl. 12.30: Salget åpner: kaffe, brus og vafler.

Kl. 13.30: «Herman Wildenvey» ved Ole Hammerborg, kulturarbeider på Portåsen.

Herman Wildenvey (1885-1959) het opprinnelig Herman Theodor Portaas og var født i Mjøndalen. Han vokste opp på gården Portåsen i oppe i skogkanten over Eiker-bygda. Wildenvey ble en av våre betydeligste diktere på 1900-tallet, og verkene hans kretser ofte rundt forelskelse og vår. I tillegg til en stor egenproduksjon, gjendiktet han en rekke store utenlandske forfattere.

Inngang kr. 50,-, barn under 12 år gratis. Ta med noe å sitte på. Andorsrudgrinda åpner kl. 09.00 og stenger kl. 17.00.

Viktige datoer i 2018

Flere av arrangementene er omtalt i denne utgaven av Historielagsnytt.

Tors. 31. mai og fre. 1. juni

Historisk vandring fra Stordammen på Konnerud med Det Dramatiske Selskab fra klokken 18.00.

Søndag 3. juni

Historisk vandring fra Stordammen på Konnerud med Det Dramatiske Selskab fra klokken 14.30.

Søndag 2. september

Kulturdagen på Skjeldrumsaga klokken 12.00

Torsdag 25. oktober

Høstmøtet på Sørvangen klokken 19.00